

Reykjavík, 7. febrúar 2024

Yfirlýsing um stöðu geðheilbrigðisþjónustu við Háskóla Íslands

Staða geðheilbrigðisþjónustu við Háskóla Íslands er grafalvarleg. Ef fram fer sem horfir á næstu mánuðum, verður dregið verulega úr geðheilbrigðisþjónustu fyrir nemendur skólans. Stúdentaráð Háskóla Íslands lýsir yfir þungum áhyggjum af ástandinu og krefst þess að ráðuneyti háskólamála ásamt skólayfirvöldum tryggji að geðheilbrigðisþjónusta í Háskóla Íslands hafi tök á að annast eftirspurn.

Eitt af markmiðum stefnu Háskóla Íslands, [HÍ26](#), er að skapa góðan vinnustað, bæði fyrir nemendur og starfsfólk. Í stefnunni er tekið fram að velferð og öryggi allra á háskólasvæðinu séu höfð í fyrirrúmi og áætlanir eru uppi um að styðja betur við heilsu og velferð nemenda. Ljóst er að niðurskurður í geðheilbrigðisþjónustu rímar ekki við þessa stefnu skólans.

Þörfin er til staðar:

Skv. upplýsingum frá sviði Nemendaráðgjafar bárust Sálfræðiþjónustu Háskóla Íslands að meðaltali um 400 nýjar beiðnir á ári hverju, árin 2021-2023. Auk einkaviðtala býður sálfræðiþjónustan upp á hópmeðferðir, til dæmis sjálfstyrkingarnámskeið, meðferð við kvíða og þunglyndi ásamt núvitundarnámskeiðum. Námskeiðin hafa verið afar vel sótt og eru þátttakendur að meðaltali um 40 á hverri önn.

Íslenskir stúdentar standa verr í samanburði:

Í Háskóla Íslands störfuðu, þegar mest var, fjórir sálfræðingar, allir voru þeir í 50% starfshlutfalli og stöðugildi sálfræðinga því aðeins tvö. Síðustu ár hefur nemendafjöldi Háskóla Íslands verið um 14.000 nemendur og hlutfallið því einn sálfræðingur á hverja 7000 nemendur. Við Háskólann á Akureyri stunda um 2500 nemendur nám (þar af um 1750 í fjarnámi) og þar starfar einn sálfræðingur í hálfu starfi og hlutfallið því einn sálfræðingur á hverja 5000 nemendur. Við Háskólann í Reykjavík stunda um 4400 nemendur nám og þar starfa tveir sálfræðingar í fullu starfi og hlutfallið því einn

Stúdentaráð Háskóla Íslands

sálfræðingur á hverja 2200 nemendur. Til samanburðar má nefna að samtök skólasálfræðinga í Bandaríkjunum (NASP) hafa það að viðmiði að hlutfallið milli sálfræðinga og nemenda sé [einn sálfræðingur á hverja 1500 nemendur](#).

Saga geðheilbrigðismála innan Háskóla Íslands:

Á síðustu árum hefur margt verið gert til að bæta geðheilbrigðisþjónustu við Háskóla Íslands. Árið 2018 var stofnaður geðheilbrigðishópur innan Háskóla Íslands en hópnum var ætlað að útfæra og skipuleggja geðheilbrigðisþjónustu innan háskólans. Í geðheilbrigðishópnum sitja hverju sinni starfandi sálfræðingar háskólans, deildarstjóri náms- og starfsráðgjafar, sviðsstjóri kennslusviðs, prófessor í geðlæknisfræði, forstöðumaður Sálfræðiráðgjafar háskólanema, klínískur sálfræðingur og fyrrum forstöðumaður ráðgjafarinnar og forseti Stúdentaráðs Háskóla Íslands. Geðheilbrigðishópurinn kom fyrst saman haustið 2020. Á yfirstandandi skólaári hefur hópurinn ekki verið kallaður saman þrátt fyrir augljósan og aðkallandi skort á geðheilbrigðisþjónustu innan Háskóla Íslands.

Undanfarin ár hefur þörfin fyrir geðheilbrigðisþjónustu aukist og biðlistarnir lengst. Sérstaklega mikil aukningin átti sér stað árið 2020 og má að öllum líkindum tengja þá auknu aðsókn fordæmalausum samfélagsaðstæðum vegna COVID-19 faraldursins. Til að mæta aukinni þörf var fjöldi sálfræðiviðtala sem stendur hverjum einstaklingi til boða fækkað, einnig þurfti að vísa um 80 einstaklingum frá en slíkt hafði aldrei áður gerst í þrjátíu ára sögu sálfræðisþjónustu innan Háskóla Íslands.

Vorið 2021 veittu stjórnvöld Háskóla Íslands 45 milljónir í styrk og voru þeir fjármunir eyrnamerkir geðheilbrigðisúrræðum. Fjárveitingin var svar við [ákalli Stúdentaráðs](#) og vegna hennar var hægt að fjölga hópmeðferðarúrræðum og ráða inn fjórða sálfræðinginn. Um einskíptis fjárveitingu var að ræða, sem nú hefur er uppurin og eru engin merki á lofti um að annar styrkur berist. Vegna samdráttar í rekstri háskólans telja stúdentar hverfandi líkur á að skólinn mun sjá af frekara fjármagni í geðheilbrigðisþjónustu. Nú er svo komið að tveimur stöðugildum sálfræðinga, sem

Stúdentaráð Háskóla Íslands

dreift var á fjóra starfsmenn, fækkar í eitt, þar sem ekki fæst frekara fjármagn. Það verða því aðeins tveir sálfræðingar, báðir í 50% starfshlutfalli, sem þjónusta um 14.000 nemendur. Það er því ljóst að á næstu misserum mun úrræðum fyrir nemendur við Háskóla Íslands fækka verulega.

Hvað nú?

Stúdentaráð Háskóla Íslands óskar eftir því að gripið verði til tafarlausra aðgerða til að koma í veg fyrir að dregið verði úr nauðsynlegri geðheilbrigðisþjónustu fyrir stúdenta. Stjórnvöld og skólayfirvöld bera ábyrgð á að uppfylla markmið sín um heilsu og velferð stúdenta. Í nýjum reglum um fjárveitingar til háskóla er lögð áhersla á að hraða útskriftum nemenda úr háskóla, í ljósi þess er sérstaklega nauðsynlegt að hlúa að stúdentum og styðja þá í þeirri vegferð. Sérstaklega þarf að tryggja að úrræði séu til staðar, til að grípa stúdenta þegar þörfin er mest, en það er einmitt sú þjónusta sem nú situr undir höggi.